

Terveet tilat 2028 -ohjelman johtoryhmän kokouksen 3.11.2020 muistio liitteineen

Johtoryhmän kokouksen muistio 3.11.2020

Aika	Tiistai 3.11.2020 klo 14.00–15.00
Paikka	Skype-yhteys (ja Valtioneuvostonlinna, Snellmaninkatu 1, nh 12 Konselji)
Läsnä	osastopäällikkö Seppo Määttä, valtioneuvoston kanslia (puheenjohtaja) opetusneuvos Tarmo Mykkänen, opetus- ja kulttuuriministeriö (kansliapäällikkö Anita Lehtikosken sijaisena) johtaja Jari Keinänen (kansliapäällikkö Kirsi Varhila sijaisena) kansliapäällikkö Juhani Damski, ympäristöministeriö hallitusneuvos Marika Paavilainen, valtiovarainministeriö neuvotteleva virkamies Vesa Pekkola, sosiaali- ja terveysministeriö yli-insinööri Timo Lahti, ympäristöministeriö yli-insinööri Arto Pekkala, opetushallitus johtava asiantuntija Katja Outinen, valtioneuvoston kanslia projektisuunnittelija Noora Mahlavuori, valtioneuvoston kanslia (sihteeri)

1. Kokouksen avaus ja osallistujien toteaminen

Puheenjohtaja Määttä avasi kokouksen klo 14.00 ja totesi kokouksen osallistujat. Kokouksen aikana esitetyt kalvot ovat liitteinä 8.

2. Asialistan hyväksyminen (liite 1)

Asialista hyväksyttiin muutoksitta.

3. Edellisen kokouksen 1.11.2019 muistion toteaminen (liite 2)

Todettiin [edellisen kokouksen muistio](#) kokouksen kulkua vastaavaksi. Muistion liitteet toimitetaan pyydettäessä.

4. Terveet tilat 2028 -ohjelman toteutuminen v. 2020 ja suunnitelmat v. 2021 (liitteet 3, 4 ja 5)

Katja Outinen esitteli ohjelmassa toteutetut toimenpiteet v. 2020 osalta ja suunnitelmat vuodelle 2021 toimenpidealueittain. Kokouksessa keskusteltiin esityksen pohjalta. Marika Paavilainen kysyi, miten valtion kiinteistökannan kehittämiseen liittyvät toimenpiteet näkyvät ja etenevät ohjelman aikana ja onko näistä toimista saatavissa kirjallista esitystä. Paavilainen kysyi lisäksi, miten esimerkiksi kansalaiskyselyiden ja -kirjeiden ja eduskunnan kirjallisten kysymysten määrä on muuttunut ohjelman aikana.

Outinen totesi, että ohjelma tekee kiinteää yhteistyötä Senaatti-kiinteistöjen kanssa, mutta Senaatin kanssa ei ole sovittu erityisestä raportoinnista, mutta raportoinnista valtion kiinteistöjen osalta on mahdollista sopia Senaatin kanssa. Ohjelmassa ja ministeriöissä seurataan mm. kirjallisten kysymysten määrää.

Jari Keinänen totesi, että ohjelman tilanne näyttää äärimmäisen hyvältä. Yhteistyö eri ryhmien kanssa tiivistyy. Ohjelmassa on päästy alkukankeuksien jälkeen hyvin liikkeelle ja ministeriöissä on paljon hankkeita menossa. Tavoite on selkiytynyt ja ohjelmalla on selkeät suunnitelmat siitä, miten mennään eteenpäin.

Outinen esitteli lisäksi ohjelman sihteeristössä laaditun koosteen pääministeri Sanna Marinin hallitusohjelman sisäilmateeman mukaisista asioista ja käynnissä olevista toimenpiteistä (liite 5). Hallitusohjelmakirjauksista erityisesti kuntotarkastustoimintaan ja korjausrakentamisen osaamiskeskukseen liittyvät kirjaukset vaativat ministeriöiden linjauksia etenemistavoista. Timo Lahti kertoi, että ympäristöministeriö tekee esiselvityksen korjausrakentamisen osaamiskeskukseen liittyen. Keinänen esitti, että ohjelman sihteeristö voisi toimia aktiivisesti kuntotarkastustoimintaa koskevan kirjauksen osalta ja pohtia, miten asiassa edetään ja koota tarvittavat henkilöt koolle. Kokouksessa sovittiin, että asiassa edetään Keinäsen esityksen mukaisesti.

5. Määrärahat, määrärahan jaon periaatteet ja vuoden 2021 määrärahan jakoehdotus (liite 6)

Outinen kävi läpi sihteeristön esityksen määrärahaajaosta. Johtoryhmä vahvisti ohjelman määrärahaajaon esitetyn mukaisena. Ohjelman kokonaismääräraha v. 2021 on 1,5 milj. euroa, joka jaetaan seuraavasti: valtioneuvoston kanslia 264 000 eur, ympäristöministeriö 258 000 eur, sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö 628 000 eur, opetus- ja kulttuuriministeriö 350 000 eur.

6. Terveet tilat 2028 -ohjelman suuntaus v. 2021-2022 (liite 7)

Outinen esitteli sihteeristön esityksen ohjelman linjauksista v. 2021-2022. Paavilainen esitti, että Terveet tilat -toimintamallin jatkokehitykseen ja soveltamiseen liittyvät toimet suunnattaisiin kuntien lisäksi laajemmin koko julkiseen rakennuskantaan (ml. valtion rakennukset). Paavilainen esitti, että linjauksena voisi olla julkisten rakennusten kiinteistökannan sisäilmatilanteen parantaminen ja keinona voisi olla mm. Terveet tilat -toimintamalliin liittyvät toimet. Toiveena olisi, että Senaatin toimista raportoitaisiin tämän ohjelman kautta. Puheenjohtaja Määttä totesi, että Paavilaisen puheenvuoro huomioidaan tässä kohdassa.

Ohjelman linjaukset v. 2021-2022

- Julkisten rakennusten kiinteistökannan sisäilmatilanteiden parantaminen
 - Terveet tilat -toimintamallin jatkokehitys ja soveltaminen kunnissa
 - Valtion rakennusten sisäilmatilanteiden kehitys, yhteistyössä Senaatti-kiinteistöt
- Kootaan Kuntien Terveet tilat -verkosto
- Lisätään ohjelman tunnettuutta
- Terveystieteen ja hyvinvoinnin edistäminen

7. Muut ajankohtaiset asiat

Valtion toimitilastrategian valmistelu, hallitusneuvos Marika Paavilainen

Paavilainen kertoi valtion toimitilastrategian valmistelun tilanteesta. Valtiovarainministeriössä asiasta vastaa neuvotteleva virkamies Pauliina Pekonen. Valmistelu on käynnistetty sisäisesti VM:ssä: kartoitetaan odotuksia, muutostarpeita ja tietopohjaa. Linjauksia on tarkoitus tehdä keväällä 2021 ja päätöksiä syksyllä 2021. Toimitilastrategiassa ja Terveet tilat 2028 -ohjelmassa ja Terveet tilat -toimintamallissa on liittymäpintaa toisiinsa. Vesa Pekkola totesi,

että yhteistyön liittymät ovat luonteavat ja käytännössä jo toimivat Senaatti-kiinteistöjen asiantuntijoiden osallistuessa ohjelmaan. Puheenjohtaja totesi, että laitetaan teema muistiin ja päivitetään tilannetta keväällä 2021.

Parlamentaarinen pyöreän pöydän webinaari tammi-helmikuussa 2021

Outinen kertoi, että ohjelman puitteissa on järjestetty parlamentaarisia keskusteluja ja on oltu kuultavana säännöllisesti esimerkiksi eduskunnan tarkastusvaliokunnassa ja kansanedustajien sisäilmaryhmän kokouksissa. Sihteeristö on ajatellut, että seuraava parlamentaarinen keskustelu järjestettäisiin tammi-helmikuussa 2021 (*lisäys: tilaisuus pyritään järjestämään helmi-maaliskuussa 2021*). Outinen kysyi johtoryhmän mielipidettä siitä, millä tasolla keskustelu tulisi järjestää eli pyydettäisiinkö ministereitä mukaan. Keinänen totesi, että on hyvä ajatus järjestää parlamentaarinen keskustelu ja ministerit pitäisi saada mukaan. Kokouksessa todettiin, että tavoitellaan ministereiden läsnäoloa keskustelussa.

8. Seuraava kokous

Outinen esitti, että seuraava kokous järjestettäisiin touko-kesäkuussa 2021 ja tarkempi ajankohta etsitään sähköpostikyselyllä alkuvuonna 2021.

9. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 15.03.

Liite 1 Asialista Terveet tilat 2028 -ohjelman johtoryhmän kokoukseen 3.11.2020

Aika Tiistai 3.11.2020 klo 14.00–15.00

Paikka [Skype-yhteys](#) (ja Valtioneuvostonlinna, Snellmaninkatu 1, nh 12 Konselji)

Pyydämme ilmoittamaan, mikäli osallistut läsnä Valtioneuvostonlinnassa, jotta voimme lisätä osallistujien nimet Senaattilan kokousvarausjärjestelmään tiedoksi aulapalvelulle.

1. Kokouksen avaus ja osallistujien toteaminen
2. Asialistan hyväksyminen (liite 1)
3. Edellisen kokouksen 1.11.2019 muistion toteaminen (liite 2 - [linkki muistioon](#), muistion liitteet pyydettyäessä)
4. Terveet tilat 2028 -ohjelman toteutuminen v. 2020 ja suunnitelmat v. 2021
 - Tilannekatsaus ohjelman toteutumisesta ministeriöittäin (liite 3)
 - Ohjelman hankkeiden eteneminen toimenpidealueittain (liite 4)
 - Kooste hallitusohjelman sisäilmateeman mukaisista asioista ja käynnissä olevista toimenpiteistä (liite 5)
5. Määrärahat, määrärahan jaon periaatteet ja vuoden 2021 määrärahan jakoehdotus (liite 6)
 - ➔ Johtoryhmän päätös määrärahan jaosta
6. Terveet tilat 2028 -ohjelman suuntaus v. 2021-2022 (liite 7)
 - ➔ Johtoryhmän linjaus suuntauksesta
7. Muut ajankohtaiset asiat
 - Valtion toimitilastrategian valmistelu, hallitusneuvos Marika Paavilainen
 - Parlamentaarin pyöreän pöydän webinaari tammi-helmikuussa 2021
8. Seuraava kokous
 - Johtoryhmän seuraava kokous touko-kesäkuussa 2021
9. Kokouksen päättäminen

Kutsutut kansliapäällikkö Anita Lehtikainen, opetus- ja kulttuuriministeriö
kansliapäällikkö Kirsi Varhila, sosiaali- ja terveysministeriö
kansliapäällikkö Juhani Damski, ympäristöministeriö
alivaltiosihteeri Timo Lankinen, valtioneuvoston kanslia
hallitusneuvos Marika Paavilainen, valtiovarainministeriö
osastopäällikkö Seppo Määttä, valtioneuvoston kanslia (puheenjohtaja)

Sihteeristö opetusneuvos Tarmo Mykkänen, opetus- ja kulttuuriministeriö (jäsen)
yli-insinööri Arto Pekkala, Opetushallitus (jäsen)
neuvotteleva virkamies Vesa Pekkola, sosiaali- ja terveysministeriö (jäsen)
yli-insinööri Timo Lahti, ympäristöministeriö (jäsen)
johtava asiantuntija Katja Outinen, valtioneuvoston kanslia (hankejohtaja)
projektisuunnittelija Noora Mahlavuori, valtioneuvoston kanslia (sihteeri)

Liite 2 Muistio Terveet tilat 2028 -ohjelman johtoryhmän kokouksesta 1.11.2019 ilman liitteitä

Aika	Perjantai 1.11.2019 klo 9.01–10.12
Paikka	Valtioneuvoston linna, nh. Konselji
Läsnä	osastopäällikkö Seppo Määttä, valtioneuvoston kanslia (puheenjohtaja) opetusneuvos Tarmo Mykkänen, opetus- ja kulttuuriministeriö (kansliapäällikkö Anita Lehikoisen sijaisena) osastopäällikkö Päivi Sillanaukee, sosiaali- ja terveysministeriö (kansliapäällikkö Kirsi Varhilan sijaisena) kansliapäällikkö Hannele Pokka, ympäristöministeriö hallitusneuvos Marika Paavilainen, valtiovarainministeriö neuvotteleva virkamies Vesa Pekkola, sosiaali- ja terveysministeriö johtava asiantuntija Katja Outinen, valtioneuvoston kanslia projektisuunnittelija Noora Mahlavuori, valtioneuvoston kanslia (sihteeri)

1. Kokouksen avaus ja osallistujien esittäytyminen

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 9.01. Todettiin, että kaikki ovat entuudestaan tuttuja, joten siirryttiin asialistan seuraavaan kohtaan.

2. Asialistan hyväksyminen (liite 1)

Puheenjohtaja ehdotti kohdan 6 (Terveet tilat 2028 -ohjelman suuntaus pääministeri Rinteen hallitusohjelman mukaisesti) käsittelemistä ennen kohtaa 5. Asialista hyväksyttiin tällä muutoksella.

3. Edellisen kokouksen 27.3.2019 muistio (liite 2, muistion liitteet pyydettyinä)

Edellisen kokouksen muistio hyväksyttiin muutoksitta.

4. Terveet tilat 2028 -ohjelman toteutuminen v. 2019 ja suunnitelmat v. 2020 (liite 3)

Kunkin ministeriön edustaja esitteli vastuualueensa toimet 2019–2020. Keskustelussa nousi esiin, että Terveet tilat -toimintamallin kehittäminen on saatava kunnolla käyntiin, jotta ohjelmasta ruvetaan saamaan konkreettisia tuloksia. Johtoryhmä oli yhtä mieltä siitä, että olisi hyvä saada toiminnallinen jäsenitys Terveet tilat 2028 -toimista. Viestintä on kaikkien toimijoiden yhteinen asia, ja siihen tulee kiinnittää huomiota.

5. Määrärahat, määrärahan jaon periaatteet ja vuoden 2020 määrärahan jakoehdotus (liite 4)

Katja Outinen esitteli rahanjaon esityksen. Jakoa muutettiin siten, että STM:lle siirrettiin lisää rahaa 15000 € VNK:lta, 15000 € YM:ltä ja 25000 € OKM:ltä.

Johtoryhmä oli yhtä mieltä siitä, että uusia hankkeita ja selvityksiä käynnistettäessä on hyödynnettävä edellisten selvitysten/hankkeiden tuloksia.

[5.11. pidetyssä sihteeristön kokouksessa päätettiin johtoryhmälle esitettäväksi, että VNK:n osuudesta leikataan vielä 15000 € eli yhteensä 30000 € siten, että STM:lle siirretään kaikkiaan 65 000 € ja OKM:lle palautetaan 5 000 €. Lopullinen jako on 300 000 € VNK, 235 000 € YM, 585 000 € STM, 380 000 € OKM.]

6. Ohjelman suuntaus Rinteen hallitusohjelman mukaisesti (liite 5 ja liite 6)

Oleellisinta on hallitusohjelman kirjaus ohjelman jatkumisesta. Toimintamallin kehittämiseen panostetaan, mutta sen rinnalla on huolehdittava, että myös ihmisten hoito ja tuki pysyvät ohjelman painopisteenä. On tärkeää, että kaikki toimijat saadaan mukaan viemään asioita parempaan suuntaan. Luottamuksen rakentaminen ja rakentuminen eri toimijoiden välillä auttaa pääsemään ratkaisuihin.

7. Muut ajankohtaiset asiat

Eduskunnan tarkastusvaliokunta on kutsunut kuultavaksi 6.11. Vesa Pekkolan, Katja Outisen sekä YM:n ja Kuntaliiton edustajat.

Pyöreän pöydän parlamentaarinen keskustelu järjestetään mahdollisesti loppukeväästä 2020. Sihteeristön edustajat tapaavat eduskunnan Sisäilmaryhmän 6.11., jolloin kuunnellaan myös heidän kantansa keskustelun järjestämiseen.

8. Seuraava kokous

Seuraava johtoryhmän kokous pidetään touko–kesäkuussa 2020.

9. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 10.12.

Liite 3 Terveet tilat 2028 -ohjelman tilannekatsaus 10/2020 - ministeriökohtainen jaottelu

Terveet tilat 2028 -ohjelman tavoitteena on tervehdyttää julkiset rakennukset ja tehostaa sisäilmasta oireilevien hoitoa ja kuntoutusta. Kymmenvuotisen ohjelmakauden aikana vakiinnutetaan kiinteistönpitoon ennaltaehkäisevä toimintatapa, jossa rakennusten kunto, sopivuus käyttötarkoitukseensa ja käyttäjien kokemukset tarkistetaan ja arvioidaan säännöllisesti.

Ohjelman ajankohtainen painopiste on Terveet tilat -toimintamallin kehittäminen yhdessä kuntien ja aluehallintovirastojen kanssa. Muodostuvan toimintamallin avulla pyritään edistämään rakennusten terveyttä ja turvallisuutta sekä käyttäjien tyytyväisyyttä.

Yhteystiedot:

Johtava asiantuntija, hankejohtaja Katja Outinen, valtioneuvoston kanslia, strategiaosasto, katja.outinen@vnk.fi

Projektisuunnittelija Noora Mahlavuori, valtioneuvoston kanslia, strategiaosasto, noora.mahlavuori@vnk.fi

Neuvotteleva virkamies Vesa Pekkola, sosiaali- ja terveysministeriö, vesa.pekkola@stm.fi

Yli-insinööri Timo Lahti, ympäristöministeriö, timo.lahti@ym.fi

Opetusneuvos Tarmo Mykkänen, opetus- ja kulttuuriministeriö, tarmo.mykkanen@minedu.fi

Yli-insinööri Arto Pekkala, Opetushallitus, arto.pekkala@oph.fi

Ohessa on listattu Terveet tilat 2028 -ohjelman ajankohtaisia hankkeita ja tuloksia. Lisätietoja hankkeista kannattaa kysyä suoraan ao. ministeriöstä.

Valtioneuvoston kanslia

- Ohjelmalla on uudet verkkosivut tilatjaterveys.fi
 - [ohjelman visuaalinen ilme uusittiin keväällä 2020](#)
 - [ohjelman uutiskirjeen voi tilata sivuilta, uutiskirje lähetetään 1-2 kk välein](#)
- Terveet tilat -toimintamallin ensimmäinen versio julkaistiin 27.10.2020 ohjelman verkkosivulla. Tallenne mallin esittelystä on katsottavissa ohjelman [YouTube-kanavalla](#)
 - Toimintamallin valmistumisesta viestittiin kuntiin kirjeitse Vahvan kautta ja lisäksi valtioneuvoston viestintäosasto julkaisi aiheesta [tiedotteen](#)
 - Toimintamallissa painotetaan ennakoidun, suunnitelmallisen kiinteistönhallinnan merkitystä sisäilmaongelmien torjunnassa. Toimintamallissa käsitellään neljää eri osa-aluetta: kiinteistökannan hallinta, kiinteistöjen ylläpito ja huolto, rakentaminen ja korjaaminen sekä sisäilmaongelmien käsittely.
 - Syksyllä 2019 ja keväällä 2020 järjestettiin aluehallintovirastojen kanssa yhteistyössä viisi alueellista työpajaa, joissa kerättiin kuntien hyviä kokemuksia sisäilmaongelmien ratkaisuihin.
 - Syksyllä 2020 järjestetään kolme webinaaria toimintamallin kehittämiseksi (22.10. ruotsinkielinen tilaisuus, 30.10. ja 13.11.). Webinaarit järjestetään yhteistyössä aluehallintovirastojen kanssa.
 - Toimintamallin jatkokehittäminen ja vakiinnuttaminen kuntien käyttöön v. 2021-2022 aikana
- Kootaan Kuntien Terveet tilat -verkosto, johon kuntia pyydetään ilmoittamaan yhteyshenkilönsä. Kirje kuntiin lähetetään marraskuussa. Verkostossa käydään kuntien kanssa vuoropuhelua toimintamallin kehittämiseksi. Verkoston avulla lisätään suoraa vuoropuhelua kuntien kanssa. Verkoston kokoamisesta on keskusteltu Suomen Kuntaliiton asiantuntijoiden kanssa.
- Sisäilmaongelmien korjaamiseen liittyvät investoinnit, priorisointitarpeet ja päätöksenteko kunnissa (SisäPri) -hanke käynnissä, valmistuu 5/2021 (VN TEAS -hanke)
- Sisäilmaongelmista kärsivien auttaminen (SisäTuki) -hanke (VN TEAS -hanke) käynnissä, valmistuu 5/2021
- Johtoryhmän kokous 3.11.2020, johtoryhmässä edustettuna osallistuvien ministeriöiden kansliapäälliköt, johtoryhmän puheenjohtajana toimii valtioneuvoston kanslian strategiaosaston osastopäällikkö Seppo Määttä
- Sihteeristö kokoontuu kahden viikon välein, sihteeristössä edustettuina osallistuvien ministeriöiden asiantuntijat
- Jatkuva yhteydenpito sidosryhmien kanssa
- V. 2021 panostetaan ohjelman tunnettuuden lisäämiseen
- Alkuvuonna 2021 toteutetaan ensimmäinen ohjelman vaikuttavuuden arviointi
- Järjestetään Terveet tilat -foorumi syksyllä 2021
 - koollekutsujana ministeri Paatero
 - kutsutaan mukaan ohjelman sidosryhmiä

- Suunnitteilla parlamentaarinen pyöreän pöydän webinaari 1-2/2021

Opetus- ja kulttuuriministeriö ja opetushallitus

- [Rakennusalan toimijoiden sekä kuntien kiinteistö- ja rakennustehtävissä toimivien sisäilmaosaamisen osaamiskartoitus](#) valmis, julkaistiin kesäkuussa 2020
- [Yleissivistävien oppilaitosrakennusten nykytilaselvitys](#) valmis, julkaistiin kesäkuussa 2020
- Ammatillisen koulutuksen tilojen ja rakennusten nykytilaselvitys, käyntiin syys-lokakuussa 2020
- Selvitys kiinteistö- ja rakennusalan tutkintoon johtavan ammatillisen peruskoulutuksen, ammattikorkeakoulutuksen ja yliopistokoulutuksen antamasta sisäilmaosaamisesta, selvityshanketta valmistellaan, käyntiin syksyn aikana
- Kiinteistöpalvelualan koulutukseen oppikirja, hanketta valmistellaan
- Korjausrakentamisen osaamiskeskukseen liittyvät selvityshankkeet suunnitteilla

Sosiaali- ja terveysministeriö ja Kansallinen sisäilma ja terveys -ohjelma

- Kansallinen sisäilma ja terveys -ohjelma toteuttaa Terveet tilat 2028 -ohjelman terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen osa-aluetta, lisätietoa kansallisesta sisäilma ja terveys -ohjelmasta ks. [linkki](#)
- Sisäilmaongelmista kärsivien auttaminen -hanke (VN TEAS) käynnissä, valmistuu v. 2021; [Sisäilmaongelmien laajuutta ja vaikutuksia kodeissa kartoitetaan kaikille avoimella verkkokyselyllä](#)
- [Katsaus mineraalikuittujen määrästä toimistoissa](#) valmistui tammikuussa 2020,
- [Katsaus sisäilman epäpuhtauksille altistumisesta Pohjoismaissa](#) valmistui huhtikuussa 2020,
- v. 2020-2021 jatketaan rehtoreille ja päiväkotien johtajille suunnatun koulutuksen kehittämistä ja järjestämistä, myös perusterveydenhuollon ammattilaisille suunnattua koulutusta kehitetään ja järjestetään
- Työterveyslaitos kehittää koulutusta sisäympäristön aihealueelta työpaikoille, sisäilmaston asiantuntijoille ja työterveyden ammattilaisille sekä työntekijöille ja heitä tukeville tahoille
- Sisäilmaongelmiin liittyvien selvitysprosessien kehittämisen osana kootaan ja luodaan hyvät käytännöt työpaikan, työntekijän ja työterveyshuollon yhteistyöhön sisäilmaongelmiin liittyvissä tilanteissa
- THL kehittää pienhiukkasten altistumisolosuhteiden arviointia ja mikrobien altistumisolosuhteiden arviointia katsausten avulla
- Käynnissä on työ, jossa arvioidaan uutta tutkimustietoa altistumisolosuhteisiin vaikuttavista tekijöistä, VOC, ja tuotetaan katsauksia sisäilmasto-ongelmien ratkaisun tueksi
- Lääkäreistä koostuva asiantuntijaryhmä tekee kannanottoja, mm. 20.8.2020 [Sisäympäristöissä oireillaan monista syistä, termille sisäilmasairaus ei ole lääketieteellisiä perusteita](#)
- Kootaan yhteen sisäilma-alan ammattilaisista koostuva asiantuntijaryhmän THL:n ohjelman tueksi
- V. 2020-2021 alkaa suunnittelu terveydellisen merkityksen arvioinnin ja olosuhdearvioinnin kehittämiseksi, tehdään selvitys hoitopolkujen ja tuen mahdollisuuksien nykytilasta perusterveydenhuollossa, lisäksi määritetään työterveyshuollon tutkimus- ja hoitopolut sisäilmasta oireileville; käynnistetään yksilöllisiä työ- ja toimintakyvyn tukitoimia tarkastelevan selvityksen suunnittelu
- Sosiaaliturvan parantamiseen liittyvät toimet tehdään osana sosiaaliturvan kokonaisuudistusta

- Terveysturvallisuuden sisäilma-asioita koskevien säädösten päivitystarpeiden kartoitus käynnissä

Ympäristöministeriö

- Rakennusfysiikan koulutusmateriaali insinöörikoulutukseen, hanke valmistunut, julkaistaan verkossa syksyllä 2020
- Terveet tilat -toimintamallin rakentaminen ja korjaaminen -osioon liittyvät verkkotyöpajat toteutettiin syyskuussa 2020 ja laatuksely tehtiin kesällä 2020
- Ilmanvaihtojärjestelmien kuntotarkastuksiin liittyvä selvityshanke käynnistymässä syksyllä 2020, hanke valmistuu v. 2021
- EU:n yhteisten rakentamisen resurssitehokkuuden indikaattorien (Levels; terveet ja viihtyisät tilat sekä ilmastomuutokseen sopeutuminen) testauksen valmisteluun liittyvää selvityshanketta suunnitellaan
- Ilmastomuutokseen varautumiseen liittyvä säätietohanke (RASMI) käynnissä
 - RASMI-hankkeen julkistustilaisuus 5.11.2020
 - Jatkohankkeita suunnittelussa
- LIIKU-hanke (Liikuntatilojen sisäilman ja sisäympäristön laatu ja mahdolliset vaikutukset työntekijöiden hyvinvointiin ja terveyteen) käynnissä, Aalto-yliopiston hanke, johon YM osallistuu pienellä rahoituksella (lisätiedot Heidi Salonen, Aalto-yliopisto)
- Rakennusten kosteus- ja sisäilmatekninen kuntotutkimus -oppaan ruotsinnos ja päivitystyö suunnitteilla v. 2021
- Rakennusten kunnon selvittämisen yhteydessä käytettävien homekoirien käyttöön ja tilaamiseen liittyvän ohjeistuksen päivitystyö suunnitteilla

Liite 4 Terveet tilat 2028 -ohjelman edistyminen (tilanne 10/2020, taulukkoa päivitetty 12/2020)

	Toimenpidealue (periaatepäätöksen mukainen jaottelu)	Vastuutaho	Ajankohta	Edistyminen
1. Julkisten rakennusten kunnon selvittäminen ja Terveet tilat -toimintamallin kehittäminen				
1.1	Terveet tilat 2028 -toimenpideohjelman toimeenpanoon asetettu organisaatio (ja otettu käyttöön toimeenpanoa ja laajaa sidosryhmäyhteistyötä tukeva verkkosivusto, toimenpide 2.1)			
	- Ohjelman johtoryhmän ja pääsihteeristön kokoonpanon päivitys	VNK	10/2019	Valmis
	- Verkkosivusto otettu käyttöön, ohjelman uusi verkkosivu tilatjaterveys.fi on käytössä	VNK	2018, 2020	Valmis
1.2	Kokonaisvaltaisen kiinteistön tarkastelun, Terveet tilat 2028 -toimintamallin kehittäminen. Moniammatillinen polku kiinteistön kunnon seurannasta, käyttäjien kokemuksista ja tilojen toiminnallisista vaatimuksista ongelmien havaitsemiseen ja ratkaisemiseen perustuen kiinteistöstrategiaan ja palveluverkkosuunnitelmaan			
	- Terveet tilat -toimintamallin kehitystyö alueellisissa työpajoissa yhteistyössä aluehallintovirastojen ja kuntien kanssa (koronatilanne siirsi 3 työpajaa)	STM, YM, OKM, VNK	10/2019 - 10/2020	Valmis
	- Terveet tilat -toimintamallin sisältö on valmis (1. versio) ja se on julkaistu verkkosivuilla	STM, YM, OK, VNK	10/2020	Valmis
	- Terveet tilat -toimintamalliin kerätään palautetta	STM, YM, OK, VNK	10/2020 - 1/2021	Käynnissä
	- Terveet tilat -toimintamallia kehitetään saadun palautteen perusteella ja verkkosivustoa päivitetään	STM, YM, OK, VNK	2/2021 - 5/2021	Käynnissä
	- Senaatti-kiinteistöjen ennakoiva sisäolosuhdetoimintamallia hyödynnetään Terveet tilat -toimintamallin kehitystyössä	STM, YM, OKM, VNK, VM (Senaatti)	2020	Valmis
1.3	Sisäilman laadun ja siihen liittyvien terveyshaittojen nykytila ja kehitys yksityisessä ja julkisessa rakennuskannassa Suomessa ja vertailumaissa; päivitys toimeenpanokauden alussa ja lopussa osana TT2028-ohjelman vaikutusten arviointia			
	- VN TEAS -hanke Sisäilma ja terveys: kehitys, nykytilanne, seuranta ja vertailu eri maiden sekä julkisen ja yksityisen sektorin välillä, SisäNyt	STM, YM, OKM, VM, VNK	10/2018 - 10/2019	Valmis
	- Julkisen rakennuskannan sisäilmatilanne tulevaisuudessa, selvitetään osana ohjelman seurantaa (ks. myös kohta 1.4 ja 7.2)	STM, YM, OKM, VM, VNK	2027 - 2028	
1.4	Kuntien rakennuskannan kehitys- ja säästöpotentiaali” -hankkeen tulosten (raportti 5/2018, 5.2.2018) sisällyttäminen ohjelmatyön lähtökohtiin vuonna 2018 ja hankkeeseen liittyvän rakennuskannan kuntoa kartoittavan kyselyn ja selvityksen uusiminen			
	- VN TEAS -hankkeen Kuntien rakennuskannan kehitys- ja säästöpotentiaali tulosten sisällyttäminen ohjelmatyön lähtökohtiin (Kuntaliitto, FCG Konsultointi)	VM, YM, STM, OKM, VNK	2/2018 - 4/2018	Valmis

Liite 4 Terveet tilat 2028 -ohjelman edistyminen (tilanne 10/2020, taulukkoa päivitetty 12/2020)

	- Selvitys kuntien tiloja ja tilankäyttöä koskevan tietopohjan parantamisesta (työryhmän muistio 15.3.2019 VM/KAO)	VM	2018 - 2019	Valmis
	- Tilannekuva kuntien rakennus- ja toimitilakannasta, hanke käynnissä, väliraportti 7.10.2020	VM (Kuntaliitto, Maakuntien tilakeskus)	2019 - 2020	Valmis
	- VN TEAS -hanke Sisäilmaongelmien korjaamiseen liittyvät investoinnit, priorisointitarpeet ja päätöksenteko kunnissa (VNK/326/48/2019), hanke käynnissä, väliraportti 12/2020	VNK, STM, OKM, YM	2019 - 2021	Käynnissä
	- Kuntien rakennuskannan kuntoa kartoittavan kyselyn uusiminen (ks. myös kohta 1.3, 7.2)	VM, YM, STM, OKM, VNK	2027 - 2028	
1.5	Tutkimusohjelma toimenpideohjelman tueksi tekijöistä, jotka vaikuttavat sisäilmaongelmien ja niistä aiheutuvien terveydellisten, sosiaalisten ja taloudellisten vaikutusten muodostumiseen			
	- Selvitys tutkijaverkoston kokoamisesta tutkijoiden ja eri korkeakoulujen/yliopistojen ja tutkimuslaitosten yhteistyön kehittämiseksi	VNK, STM, OKM, YM	2020-2021	Suunnittelu käynnissä
	- Sisäilma-alaan liittyvän tutkimusohjelman tarkemman sisällön, toteutusmuodon jne. suunnittelu ja tarkastelu (keskustelut eri tahojen kanssa, tarkastellaan esiselvityshankkeen tarvetta, tarkasteltava mm. erillisen tutkimusohjelman todellista tarvetta; Oulun yliopistossa on Hyvä sisäilma ja rakennusterveys -tehtäväalueen professuuri)	STM, YM, OKM, VM, VNK	Myöhemmin ohjelmakaudella	
	- Tutkimusohjelman rahoituksen tarkastelu	STM, YM, OKM, VM, VNK	Myöhemmin ohjelmakaudella	
1.6	Tilastoinnin kehittäminen sisäilmaongelmallisten rakennusten määrän seuraamiseksi; mittari hyödynnettäväksi esim. kunnan/ maakunnan hyvinvointikertomuksen välineeksi.			
	- Terveysuojeluviranomaisten valvontatietojärjestelmästä saatavien tietojen hyödyntämistä on tarkasteltu mm. VN TEAS SisäNyt -hankkeessa	STM, YM, OKM, VM, VNK	2019	Valmis
	- Selvitykset tilastoinnin kehittämiseksi (esim. VM:n työryhmä, tietopohja?)	VM, STM, YM, OKM, VNK	2021 - 2023	Suunnittelu käynnissä
2. Vuorovaikutus ja viestintä				
2.1	Eri hallinnonaloista ja -tasoista sekä hallinnon ulkopuolisista tahoista koostuva yhteistyöverkosto tarvitsee viestintäalustan tiedon jakamista varten. Operatiivista viestintää ja ylläpitotehtäviä varten tarvitaan viestintäasiantuntija.			
	- Viestintäasiantuntijana toimiva projektisuunnittelija	VNK	3/2019	Valmis
	- Terveet tilat 2028 -ohjelman sidosryhmiä ja verkostoa varten järjestetään Terveet tilat -foorumeita, joissa esitellään ohjelman etenemistä ja sitoutetaan eri tahoja mukaan toimintaan	VNK, STM, YM, OKM	28.2.2019 Syksy 2021	Valmis Suunnittelu käynnissä

Liite 4 Terveet tilat 2028 -ohjelman edistyminen (tilanne 10/2020, taulukkoa päivitetty 12/2020)

	- Terveet tilat 2028 -ohjelman etenemisestä ja yleisesti sisäilma-asioista viestitään vuosittain myös maaliskuussa Sisäilmastoseminaarin (Sisäilmayhdistys ry) yhteydessä pidettävissä Terveet tilat 2028 -työpajoissa sekä marraskuussa pidettävissä Sisäilmapajoissa	VNK, STM, YM, OKM	2018, 2019, 2020	Valmis
	- Verkkosivujen päivitys, uusi sivusto tilatjaterveys.fi	VNK	10.3.2021	Käynnissä
	- Uutiskirje julkaistaan säännöllisesti 1-2 kk välein	VNK	3-5/2020 27.10.2020	Valmis
	- Visuaalisen ilmeen päivitys	VNK	3/2019 ->	Käynnissä
	- Kuntien hyviä kokemuksia sisäilmaongelmien ratkaisussa kerätään nettisivuille	VNK	1-3/2020	Valmis
	- Yhteistyön ja luottamusta herättävän viestinnän rakentaminen sisäilma-alalle ohjelman puitteissa, järjestetään yhteisiä kokouksia ja työpajoja Kansallinen sisäilma ja terveys -ohjelman sihteeristön kanssa	VNK, STM, OKM, YM	2020-2021	Käynnissä
	- Hometalkoot.fi-sivuston ja kosteudenhallinta.fi-sivuston ylläpito	VNK, STM, OKM, YM	2020 - 2021	Käynnissä
	- Sisäilmaan liittyvää koulutusta toimittajille	YM	2018 - 2021	Käynnissä
		VNK, STM, OKM, YM	2021-2022	Suunnittelu käynnissä
2.2	Ministeriöiden viestintäasiantuntijat (työryhmässä tai muussa yhteistyömuodossa) vastaavat osaltaan keskeisten hallinnonalojen ja Terveet tilat 2028 -viestintäalustan tietopohjasta ja viestintäyhteistyön järjestämisestä.			
	- TT2028-viestintäsuunnitelma on laadittu	VNK, STM, OKM, YM	1/2019	Valmis
	- Viestintäasiantuntijat kokoontuvat säännöllisesti	VNK, STM, OKM, YM	2018 ->	Käynnissä
3. Terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen (pääosa toteutuksesta THL:n Kansallisessa sisäilma ja terveys -ohjelmassa)				
3.1	Viestintäaineiston tarkistus/päivitys. Tuotetaan, jaetaan ja otetaan käyttöön tutkittuun tietoon perustuvaa materiaalia terveysvaikutuksista ja hyvistä toimintatavoista.			
	- Viestintätoimien koordinointi, viestintäsuunnitelman ja -aineistojen ajantasaisuuden ylläpito ja aktiivinen viestintä	STM (THL)	2018 ->	Käynnissä
	- Kartoitetaan sisäilmasta viestivät tahot ja käynnistetään yhteistyö (mm. yhdistykset, potilasjärjestöt) sekä ylläpidetään viestintäsuunnitelmaa	STM (THL)	2018 - 2020	Valmis
	- Viestinnän tehostaminen ja verkostanalyysi	STM (THL/TTL)	2018 - 2020	Valmis
	- Sisäilmatietoa työpaikkojen tarpeisiin - nettisivu julkaistiin 4.11	STM (TTL)	2018 - 2020	Valmis
3.2	Sisäilmasta kärsivien tai sisäilmaongelmia epäilevien sekä heitä auttavien tuki ja neuvonta oikean tiedon ja hyvien toimintatapojen välittämiseksi. Puhelin- ja verkkoneuvonnan sekä vertaistoiminnan kartoitus ja vahvistaminen.			

Liite 4 Terveet tilat 2028 -ohjelman edistyminen (tilanne 10/2020, taulukkoa päivitetty 12/2020)

	- Kootaan tietoa kaikille sisäympäristössä oireileville ja sisäympäristöstä haittaa kokeville – TTL:n ja THL:n nettisivuilla julkaistu tietoa oireilevalle.	STM (TTL)	2019 ->	Käynnissä
	- Kootaan tietomateriaalit ammattilaisille sekä työkaluja kuntoutustoimien tueksi terveydenhuollon ammattilaisten käytettäväksi – TTL julkaissut tietokortin terveydenhuoltoon, myös nettisivuilla tietoa	STM (TTL)	2018 ->	Käynnissä
	- Ohje sisäilmasta oireita saavien käyttöön	STM (THL/TTL)	2019	Valmis
	- Tehdään tutkimusnäyttöön perustuvia ”minikatsauksia” sisäilmasta kärsivien tai sisäilmaongelmia epäilevien sekä heitä auttavien tueksi (hanke tukee useampaa TT2028-toimenpidettä, mm. 3.5)	STM (THL/TTL)	2020-2021	Käynnissä
3.3	Tutkijoiden verkoston perustaminen ja tuki			
	- Asiantuntijaryhmä toimii Kansallisen sisäilma ja terveys -ohjelman terveydenhuollon asiantuntijaryhmänä	STM (THL)	2019 ->	Valmis
3.4	Lainsäädäntöselvitys ja tarvittavat muutokset. Lainsäädännön ajantasaisuuden, puutteiden ja keskinäisten ristiriitaisuuksien sekä käytännön tulkintaerojen kartoittaminen v 2018 ja mahdollisten muutosehdotusten tekeminen. Työ kattaa esimerkiksi terveydensuojelulainsäädännön ja työsuojelulainsäädännön menettelyt sisäilma-asioissa. Tarvittavat lainsäädännön muutokset voimaan 2025.			
	- Kootaan virkatyönä sisäilmakysymyksiä koskeva terveydensuojelu- ja työsuojelulainsäädäntö, THL:n sivuilla tietoa em. lainsäädännöstä	STM	2018 - 2020	Valmis
	- Kartoitetaan lainsäädännön kehitystarpeet ja aloitetaan tarvittavien muutosten valmistelu	STM	2019 - 2020	Käynnissä
	- Säädosehdotusten valmistelu	STM	2021 - 2022	Käynnissä
	- Kuulemiset, säädosehdotusten viimeistely, eduskuntakäsittely, säädösten antaminen ja voimaantulo	STM	2023 - 2025	
3.5	Selvitysprosessien kehittäminen. Sisäilmaongelmiin liittyvien selvitysprosessien kehittäminen koordinoituksi, tosiasiapohjaisiksi, luottamusta rakentaviksi, oikea-aikaisiksi, osallistaviksi, vuorovaikutteisiksi ja avoimiksi.			
	- Selvitysprosessien kehittäminen, vaihe II käynnissä	STM (THL, TTL)	2018 - 2020	Käynnissä
	- Kehitetään ja otetaan käyttöön THL:n uudet oppilaiden sisäilmakyselyt	STM (THL)	2018 - 2019	Valmis
	- Hyvien käytäntöjen selvittäminen kunnilta	STM (THL)	2019 -	Käynnissä
	- Kehitetään edelleen TTL:n työpaikkojen sisäilmakyselyä	STM (TTL)	2019 ->	Käynnissä
	- Selvitysprosessien kuvaaminen, vaihe III käynnissä (asuntoihin liittyvä selvitys)	STM (THL)	2020 - 2021	Käynnissä
	- Hyvät käytännöt työpaikan, työntekijän ja työterveyshuollon yhteistyöhön sisäilmaongelmiin liittyvissä tilanteissa , työvaihe on käynnistetty	STM (TTL)	2020	Käynnissä
	- Pienhiukkasten altistumisolosuhteiden arvioinnin kehittäminen, minikatsaus	STM (THL)	2020 - 2021	Käynnissä
	- Mikrobin altistumisolosuhteiden arvioinnin kehittäminen, minikatsaus	STM (TTL)	2020 - 2021	Käynnissä

Liite 4 Terveet tilat 2028 -ohjelman edistyminen (tilanne 10/2020, taulukkoa päivitetty 12/2020)

	- Väistötilat, minikatsaus	STM (TTL)	2020	Käynnissä
	- Arvioidaan uutta tutkimustietoa altistumisolosuhteisiin vaikuttavista tekijöistä, VOC, ja tuotetaan katsauksia sisäilmasto-ongelmien ratkaisun tueksi	STM (TTL)	2018 - 2021	Käynnissä
	- Kehitetään työpaikan sisäilmaongelmien ja olosuhteiden terveydellisen merkityksen arvioinnin ohjeita ja toimintamalleja	STM (TTL)	2020 -2021	Käynnissä
3.6	Sosiaali- ja terveydenhuollon toimintamallit. Sosiaali- ja terveydenhuollon toimintamallien kehittäminen sisäilmasta oireilevien auttamiseksi (itsehoito – ohjattu omahoito – perusterveydenhuolto – erikoispoliklinikat – kuntoutus)			
	- Kootaan tietomateriaalit ammattilaisille sekä työkaluja kuntoutustoimien tueksi terveydenhuollon ammattilaisille	STM (TTL)	2018	Käynnissä
	- Kehitetään hoito- ja kuntoutusmenetelmiä laajemmin ja monialaisemmin oireilevien hoitoon – HUS poliklinikka	STM (TTL)	2018	Käynnissä
	- Tuetaan kuntoutuspoliklinikoiden käynnistämistä sisäympäristöissä oireileville potilaille, joiden työ- ja toimintakyky on vakavasti heikentynyt (hanke tukee useampaa TT2028-toimenpidettä) – HUS poliklinikka ja verkko-ohjelma Terveyskylässä	STM (TTL)	2019	Käynnissä
	- Selvitys hoitopolkujen ja tuen mahdollisuuksien nykytilasta perusterveydenhuollossa (hanke tukee useampaa TT2028-toimenpidettä)	STM (THL/FILHA)	2020 - 2021	Käynnissä
	- Määritetään työterveyshuollon tutkimus- ja hoitopolut sisäilmasta oireileville. Työ tukee THL:n ja Filhan selvitystä, jossa määritetään hoitopolkujen ja tuen mahdollisuuksien nykytilasta perusterveydenhuollossa.	STM (TTL)	2020	Käynnissä
	- Yksilölliset työ- ja toimintakyvyn tukitoimet, selvityksen suunnittelu	STM (TTL)	2020	Valmis
3.7	Työ- ja toimintakykyisyyden tukeminen. Työ- ja toimintakykyä tukevien moniammatillisten ja kokonaisvaltaisten kuntoutuspoliklinikoiden perustaminen. Kuntoutuspoliklinikoiden tulisi palvella kaiken ikäisiä sisäilmasta vaikeasti oireilevia sekä myös muita saman tyyppisiä potilasryhmiä.			
	- Kehitetään hoito- ja kuntoutusmenetelmiä laajemmin ja monialaisemmin oireilevien hoitoon – HUS poliklinikka	STM (TTL)	2018	Käynnissä
	- Tuetaan kuntoutuspoliklinikoiden käynnistämistä sisäympäristöissä oireileville potilaille, joiden työ- ja toimintakyky on vakavasti heikentynyt - HUS poliklinikka ja verkko-ohjelma terveyskylässä	STM (TTL)	2019	Käynnissä
3.8	Sosiaaliturva. Sisäilmasta oireilevien aseman parantaminen ja sosiaaliturvan selvittäminen: tasavertainen kohtelu muiden asiakasryhmien kanssa, kuntoutumista tukevan toimeentuloturvan kehittäminen.			
	- Laaditaan virkatyönä tiekartta sosiaaliturvan parantamiseen liittyvien toimenpiteiden etenemisestä, osana sosiaaliturvan kokonaisuudistusta	STM	2018 - 2019	Käynnissä

Liite 4 Terveet tilat 2028 -ohjelman edistyminen (tilanne 10/2020, taulukkoa päivitetty 12/2020)

	- Kartoitetaan virkатыönä sosiaaliturvan parantamiseen liittyvät kehitystarpeet, osana sosiaaliturvan kokonaisuudistusta	STM	2019 - 2020	Käynnissä
3.9	Viestintätaitojen kehittäminen. Terveysvaikutuksiin liittyvien viestintätaitojen kehittäminen siten, että viestintä on tosiasiapohjaista, avointa, vuorovaikutteista ja yhdenmukaista eri ammattiryhmien kesken (rakentajat – asiantuntijat – viranomaiset – terveydenhuolto – tilan käyttäjät ja muut sisäilma-asioihin keskeisesti liittyvät toimijat)			
	- Järjestetään ja kehitetään koulutusta sisäympäristön aihealueelta työpaikoille, sisäilmaston asiantuntijoille ja työterveyden ammattilaisille sekä työntekijöille ja heitä tukeville tahoille (hanke tukee useampaa TT2028-toimenpidettä, mm. 2 ja 6.2)	STM (TTL)	2018 - 2020	Käynnissä
3.10	Riskejä koskevan tiedon jakaminen. Tutkitun tiedon jakaminen ihmisille sisäilmaan liittyvistä riskeistä.			
	- Selvitys väestön käsityksistä ympäristötekijöihin, erityisesti sisäilmaan liittyvistä riskeistä (väestökysely ja kyselyn analyysi)	STM (THL/HY)	2018 - 2019	Valmis
	- Analyysi tavoista, joilla riskien hahmottamista voitaisiin parantaa ja mahdollisia tietoaukkoja täyttää.	STM (THL)	2020 - 2021	Käynnissä
4. Rakentamiseen, kiinteistöjen käyttöön ja ylläpitoon liittyvien prosessien vahvistaminen				
4.1 Toiminnallisten vaatimusten tunnistaminen ja huomioon ottaminen				
4.1.1	Strategiseen kiinteistönhallintaan liittyvä ohjaus ja neuvonta			
	- VN TEAS -hanke Sisäilmaongelmien korjaamiseen liittyvät investoinnit, priorisointitarpeet ja päätöksenteko kunnissa, SisäPri (FCG Konsultointi, Kuntaliitto, THL; hanke liittyy useampaan TT2028-toimenpiteeseen, mm. 4.2.4), väliraportti 12/2020	VNK, STM, YM, OKM, VM	2019 - 2021	Käynnissä
4.1.2	Työ- ja oleskelutilojen kehittäminen hyvinvointia edistäviksi huomioiden terveysuhat, toiminnallisuus ja sosiaaliset tekijät. Kootaan toteutettujen hankkeiden kokemuksia.	STM	Myöhemmin ohjelmakaudella	
4.1.3	Suojeltavien rakennusten käyttömahdollisuuksien arviointimenettelyjen kehittäminen	OKM, STM, YM	2021-2022	Suunnittelu käynnissä
4.1.4	Joustavat, muunneltavat, monikäyttöiset ja turvalliset tilat. Aloitus nykytilan selvityksellä oppilaitos- ja päiväkotirakennusten toiminnallisuudesta; jatketaan tutkimuksilla uutta pedagogista toimintakulttuuria tukevien ja muunneltavien rakennusten toiminnallisuudesta sekä myöhemmin seurantatutkimuksilla. Muut tilat otetaan tarkasteluun myöhemmin (liikunta- ja kulttuuritilat, varuskunnat, toimistot yms.).			
	- Nykytilaselvitys yleissivistävien oppilaitosten rakennuksista ja niiden suunnittelusta (loppuraportti 6/2020)	OKM (OPH)	2019 - 2020	Valmis
	- Selvitys oppimisympäristöjen ja koulurakennusten suunnittelua ja ylläpitoa koskevien määräysten ja ohjeiden ohjausvaikutuksesta sekä mahdollisista säädösmuutos- ja ohjaustarpeista	OKM (OPH)	2019 - 2020	Käynnissä

Liite 4 Terveet tilat 2028 -ohjelman edistyminen (tilanne 10/2020, taulukkoa päivitetty 12/2020)

	- Analyysi 2000-luvulla tehtyjen oppimisympäristöjä ja oppilaitosrakennuksia koskevien tutkimus- ja kehittämishankkeiden tuloksista ja vaikutuksista tilasuunnitteluun	OKM (OPH)	2019 - 2020	Käynnissä
	- Nykytilaselvitys ammatillisen koulutuksen ja varhaiskasvatuksen oppilaitosten rakennuksista ja niiden suunnittelusta	OKM (OPH)	2020 - 2021	Käynnissä
	- Selvitys yleissivistävän koulutuksen tilojen toiminnallisuudesta ja käytettävyydestä	OKM (OPH)	2020 - 2021	Valmis
4.2 Rakennusten hyvien ylläpitokäytäntöjen kehittäminen				
4.2.1	Hyvien ylläpitokäytäntöjen ja kokemusten kerääminen kiinteistöistä, joissa ei ole ongelmia (osana Terveet tilat -toimintamallia)	VNK, STM, OKM, YM	2019 - 2021	Käynnissä
4.2.2	Sisäilmaongelmien ratkaisemiseen liittyvistä hyvistä käytänteistä ja malleista tiedottaminen ja olemassa olevien mallien kehittämismahdollisuudet	YM, STM (THL/TTL), OKM	2018 ->	Käynnissä
4.2.3	Rakennusten kunnon arviointiin ja tilan käyttäjien kokemusten ja oireilun seurantaan liittyvät menetelmät ja niiden hyödynnettävyys rakennusten kunnon selvittämiseen ja seurantaan			
	- Toteutetaan osana Terveet tilat -toimintamallia ja THL:n Kansallista sisäilma ja terveys -ohjelmaa	VNK, STM (THL/TTL), OKM, YM	2018 ->	Käynnissä
4.2.4	Rakennusten korjaustarpeiden arvioinnin ja priorisoinnin sekä sisäilman terveydellisen merkityksen arvioinnin parantaminen			
	- VN TEAS -hanke SisäPri (ks. kohta 4.1.1)	VNK, STM, YM, OKM, VM	2019 - 2021	Käynnissä
4.2.5	Hyvien kiinteistön huolto- ja ylläpitokäytäntöjen kehittäminen digitaalisessa toimintaympäristössä sekä tarvittava koulutus	YM, OKM, STM, TEM	Myöhemmin ohjelmakaudella	
4.3 Prosessien vahvistaminen				
4.3.1	Rakentamisen vastuisiin ja sanktioihin liittyvä selvitys osana maankäyttö- ja rakennuslain kokonaisuudistusta	YM	2019 - 2023	Käynnissä
4.3.2	Kuivaketju10-toimintamallin käyttöönoton laajentaminen, sekä mallin kehittäminen soveltumaan myös korjausrakentamiseen ja kosteuden lisäksi muihin sisäilmatekijöihin sekä koulutusta rakennusvalvonnassa työskenteleville ja rakennushankkeeseen ryhtyville			
	- Kuivaketju10-toimintamallin kehittäminen ja käyttöönoton laajentaminen	YM (RALA)	2019 -2021	Viivästynyt, edellyttää korjaavia toimenpiteitä
	- Kuivaketju10:iin liittyvä rakennusvalvonnan koulutus osana Puuohjelman puitteissa toteuttavaa Rakennusvalvonnan täydennyskoulutus -kurssia	YM (Puuohjelma)	2019 - 2020	Valmis

Liite 4 Terveet tilat 2028 -ohjelman edistyminen (tilanne 10/2020, taulukkoa päivitetty 12/2020)

4.3.3	Rakentamisen kosteudenhallintaan liittyvää ohjeistusta ja koulutusta, mm. Kosteudenhallintakoulutus-hankkeen pilottikoulutusten jatkaminen			Viivästynyt, edellyttää korjaavia toimenpiteitä
4.3.4	Rakentamisen aikainen dokumentointi ja tarkastusasiakirjamenettelyn kehittäminen sekä tarvittavien säädösmuutosten arviointi		Myöhemmin ohjelmakaudella	
4.3.5	Tietämyksen lisääminen rakennustuotteiden, pintamateriaalien ja kalusteiden haitallisista aineista (mm VOC-päästöt, kemikaalit)			Viivästynyt, edellyttää korjaavia toimenpiteitä
5. Terveen rakentamisen hankinta- ja omistuspalveluiden vahvistaminen				
5.1	Selvitetään kuntien käytössä olevia keinoja kiinteistön kuntoa edistävien hankkeiden toteutukseen			
	- Valtion ja kuntien yhteistyö (mm. Hanselin ja Kuntahankintojen yhdistyminen)	VM	2018 ->	Käynnissä
	- Hankinta-Suomi -yhteistyöfoorumi valmistelee strategiaa, joka lisää hankintayksiköiden yhteistyötä, vahvistaa hyviä käytäntöjä ja sujuvoittaa hankintojen toimeenpanoa	VM	28.10.2019 2020 ->	Valmis
5.2	Luodaan selkeät esimerkit terveen talon (oppilaitos, päiväkot, terveyskeskus, ym. julkiset rakennukset) tilaamiseksi huomioiden eri toteutustavat; tiedotetaan hyvistä käytänteistä	YM, OKM, STM	Myöhemmin ohjelmakaudella	
5.3	Hyvistä käytännön toteutusmalleista viestiminen ja kuntien osaamisen kehittäminen (mm. osana Terveet tilat -toimintamallia)	VM, YM, OKM, STM	2020 ->	Käynnissä
6. Osaamisen arviointi ja tarvittavat päivitykset				
6.1	Osaamiskartoitus. Mitä osaamista on ja mitä puuttuu sisäilmaongelmiin liittyen? Puuttuuko osaamista eri ammateissa toimivilta, kunnilta ja muilta tahoilta?			
	- Esiselvitys kiinteistö- ja rakennusalan osaamisesta osaamiskartoitusta varten	OKM	2018 - 2019	Valmis
	- Osaamiskartoitus rakennusalan toimijoiden ja kuntien kiinteistö- ja rakennustehtävissä toimivien sisäilmaosaamisesta	OKM	2019 - 2020	Valmis
	- Selvitys siitä, millaista osaamista nykyinen kiinteistö- ja rakennusalan koulutus tuottaa ja mitä puutteita on	OKM (OPH)	2020 - 2021	Käynnissä
6.2	Kohdassa 6.1 esiin nousseisiin tarpeisiin vastaaminen, esimerkiksi puuttuvien koulutusmateriaalien valmistelu			
	- Kehitetään ja järjestetään rehtoreille ja päiväkotien johtajille koulutusta	STM (THL)	2018 - 2020	Käynnissä

Liite 4 Terveet tilat 2028 -ohjelman edistyminen (tilanne 10/2020, taulukkoa päivitetty 12/2020)

	- Kehitetään koulutusta sisäympäristön aihealueelta työpaikoille, sisäilmaston asiantuntijoille ja työterveyden ammattilaisille sekä työntekijöille ja heitä tukeville tahoille (hanke tukee useampaa TT2028-toimenpidettä, mm. 2 ja 3.9)	STM (THL)	2018 - 2020	Käynnissä
	- Toteutetaan ja kehitetään työterveyshuollon erikoislääkärikoulutusta	STM (TTL)	2019 - 2020	Käynnissä
	- Kehitetään verkkokoulutusta sisäympäristön aihealueelle	STM (TTL)	2019 - 2020	Käynnissä
	- Perusterveydenhuollon ammattilaisten koulutus	STM (THL/TTL/FILHA)	2020 - 2021	Käynnissä
6.3	Rakentamisessa tarkastelussa koko ketjun osaaminen: rakennusmateriaalien valmistajat, suunnittelijat, rakennuttajat, rakentajat, huolto- ja ylläpito; osaamisen ja ohjeistuksen riittävyys			
6.4	AMK- ja yliopistotasaisen rakennusfysiikan, korjausrakentamisen ja kuntotutkimuksen koulutuksen ja koulutusmateriaalin kehittäminen sekä opettajien koulutus - Rakennusfysiikan oppimateriaalia insinöörikoulutukseen, valmis	OKM, YM, STM	2019 ->	Käynnissä, viivästynyt Valmis
6.5	Rakennusvalvontaviranomaisten koulutus muuttuvassa toimintaympäristössä (Rakentamismääräysten muutokset ja Kuivaketju10 v 2018, MRL-kokonaisuudistus 2020-luvun alkupuoli)	YM	2019 - 2020	Käynnissä
6.6	Eri toimijoiden pätevyys- ja kelpoisuusvaatimuksien tilanekartoitus (osana MRL-uudistusta, osana VN TEAS SisäTuki -hanketta)	YM, STM, OKM, OM	Myöhemmin ohjelmakaudella	
7. Ohjelman toteutumisen ja vaikuttavuuden seuranta				
7.1	Seurannan välineiden kartoitus ja indikaattoreiden valinta	YM, STM, OKM, VNK		Käynnissä, viivästynyt
7.2	Kehitetään menetelmä seurata sisäilmaongelmaisten rakennusten määrän muutosta ja sisäilmasta kärsivien määrän muutosta, mm. VN TEAS -hankkeista saatavat tiedot lähtötietoina ja hankkeiden uusiminen ohjelmakauden lopussa	YM, STM, OKM, VNK	Myöhemmin ohjelmakaudella	
7.3	Ohjelman vaikuttavuuden arviointi (ulkopuolinen arviointi – kyselyt toimeenpanoverkostossa)	VNK, YM, STM, OKM, VM	2021	Suunnittelu käynnissä

Liite 5 Sisäilmakysymykset pääministeri Sanna Marinin hallitusohjelmassa

Kooste sisäilmakysymyksiin ja Terveet tilat 2028 -ohjelmaan liittyvistä kirjauksista on tehty Terveet tilat 2028 -ohjelman sihteeristössä. Koosteessa on mukana kirjauksia hallitusohjelman strategisista kokonaisuuksista 3.1 Hiilineutraali ja luonnon monimuotoisuuden turvaava Suomi sekä 3.6 Oikeudenmukainen, yhdenvertainen ja mukaan ottava Suomi. Tässä koosteessa pääasialliset asiantuntijavastuut on merkitty YM:lle, STM:lle, OKM:lle ja VNK:lle TT2028-ohjelman koordinoijana (tarvittaessa tehdään yhteistyötä myös muiden ministeriöiden kanssa).

3.1.1 ASUNTOPOLITIikka

Tilannekuva

Rakennuskannan teknisessä kunnossa on korjaamista. Sisäilmaongelmista aiheutuvia haittoja ei ole onnistuttu merkittävästi vähentämään. Ongelmia on niin rakentamisen laadussa ja vastuunjaossa kuin sisäilmasta oirehtivien ja sairastuneiden asumisratkaisuisissa.

Tavoite 1

- Rakennetaan hiilineutraalia yhteiskuntaa ja parannetaan rakentamisen laatua
- Rakentamisen laatua parannetaan ja vähennetään sisäilmaongelmia sekä niistä aiheutuvia terveyshaittoja. /YM
- Korjataan ja ehkäistään rakennusten sisäilmaongelmia ja helpotetaan niistä oirehtivien elämää. /STM, YM
- Lainsäädäntöä ja valtion tukijärjestelmiä kehitetään niin, että rakennusten sisäilmaongelmat ja niistä aiheutuvat terveyshaitat ja ihmisten sairastuvuus vähenevät merkittävästi. /YM, STM, OKM
- Parannetaan rakentamisen laatua ja valvontaa sekä selkeytetään vastuita. /YM

Keinot

Maankäyttö- ja rakennuslain uudistus

- Viedään maankäyttö- ja rakennuslain uudistus loppuun parlamentaarisessa valmistelussa. Uudistuksen päätavoitteita ovat hiilineutraali yhteiskunta, luonnon monimuotoisuuden vahvistaminen sekä rakentamisen laadun parantaminen ja digitalisaation edistäminen. /YM
 - o Maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) kokonaisuudistus on käynnissä, lakiehdotuksen on tarkoitus lähteä lausunnoille alkuvuodesta 2021. Lisätietoja [mrluudistus](#)
- Kuntien kaavamonopoli ja kaavahierarkia säilytetään, kaavaprosessin sujuvuutta edistetään ja kuntien maapolitiikkaa vahvistetaan. Kaavoitus perustuu kattaviin vaikutusarvioihin. Alueiden käytön laillisuuden valvonta säilyy viranomaistoimintana vähintään nykytasolla. Ilmastomuutoksen torjunta otetaan huomioon niin kaavoituksessa, rakentamisessa kuin rakennuskannan ylläpidossa. /YM
 - o MRL-uudistuksessa valmistelussa olevien luonnosten mukaan alueidenkäytön suunnittelussa ja rakentamisessa olisi varauduttava lisääntyviin sään ääri-ilmiöihin, eli myrskyihin, rankkasateisiin ja taajamatulviin sekä muihin ilmastomuutoksen aiheuttamiin muutoksiin ja riskeihin. Rankkasateisiin ja taajamatulviin tulisi varautua erityisesti kuntakaavoituksessa ottamalla huomioon lisääntyvät sademäärät sekä osoittamalla kaavassa näitä koskevat ratkaisut esimerkiksi hulevesien viivytyksillä. Muita kaavoituksessa huomioitavia muutoksia ja riskejä olisivat esimerkiksi lisääntyvät hellejaksot, joihin etenkin kuntakaavoituksessa tulisi varautua esimerkiksi viherrakennetta hyödyntämällä.

Sisäilmaongelmiin puuttuminen

- Jatketaan Terveet tilat 2028 -toimintaohjelmaa. /VNK, YM, STM, OKM
 - o Terveet tilat 2028 -ohjelma on käynnissä. Valtion talousarvioesityksessä vuodelle 2021 on ohjelmalle esitetty 1,5 milj. euron määrärahaa (momentti 23.01.25), joka jaetaan siirtomäärärahoina neljän ministeriön käyttöön (VNK, OKM, STM ja YM).

- Lisätään ohjelman kunnianhimoa ja tarkastellaan sen tavoitteenasettelua ja toimialaa sisäilmaongelmien tehokkaammaksi ratkaisemiseksi. /VNK, YM, STM, OKM
 - o Ohjelman kunnianhimoa on mahdollista lisätä mm. turvaamalla ja tarvittaessa kasvattamalla ohjelman rahoitusta. Terveet tilat 2028 -ohjelman sihteeristössä tehdyissä tarkasteluissa on todettu, että ohjelman julkisiin rakennuksiin kohdistuva toimiala on edelleen tarkoituksenmukainen. Ohjelman aikana tuotettua tietoa ja ohjeistusta on mahdollista hyödyntää myös yksityistalouksien ja taloyhtiöiden neuvonnassa.
- Varmistetaan, että ohjelma johtaa vaalikauden aikana tarvittaviin lainsäädäntömuutoksiin ja toimenpiteisiin. /VNK, YM, STM, OKM
 - o Maankäyttö- ja rakennuslain kokonaisuudistus on käynnissä, sosiaaliturvan kokonaisuudistus on käynnissä, terveydensuojelulain ja asumisterveysasetuksen päivitystyö on käynnissä. Terveet tilat 2028 -ohjelma seuraa em. lainsäädäntöuudistuksia ja tukee tarvittaessa ao. ministeriöitä.
- Osana Terveet tilat 2028 -ohjelmaa selvitetään korjausrakentamisen osaamiskeskuksen perustaminen. /YM, OKM, VNK
 - o Korjausrakentamisen osaamiskeskukseen liittyvä selvitystyö käynnistyy v. 2021.
- Selvitetään ja varmistetaan eduskunnan aiemmin hyväksymien rakennusten kosteus- ja homeongelmia koskevien kannanottojen toteutuminen. /YM, STM, OKM
 - o Eduskunnan kirjelmän 5/2013 vp mukaiset kannanotot on toteutettu ja eduskunnan tarkastusvaliokunta on poistanut kannanottokohdat seurannasta. Tarkastusvaliokunta on mietinnössään TrVM 5/2019 vp ottanut seurantakohteekseen Terveet tilat 2028 -ohjelman.
- Parannetaan rakentamisen laatua ja valvontaa sekä selkeytetään vastuita erityisesti maankäyttö- ja rakennuslain kokonaisuudistuksen yhteydessä. /YM
 - o Maankäyttö- ja rakennuslain kokonaisuudistus on käynnissä, lakiehdotuksen on tarkoitus lähteä lausunnoille alkuvuodesta 2021. Lisätietoja mrluudistus.fi.
- Rakentamisen toteutusvastuu säädetään pääurakoitsijalle. Tämä pitää sisällään vastuun rakennusvirheistä ja niiden korjaamisesta. /YM
 - o Maankäyttö- ja rakennuslain kokonaisuudistus on käynnissä, lakiehdotuksen on tarkoitus lähteä lausunnoille alkuvuodesta 2021. Lisätietoja mrluudistus.fi.
- Parannetaan ohjeistusta sisäilmaongelmien korjaamiseen ja välttämiseen tutkimuksen pohjalta. /YM, STM
 - o Mm. YM:n opas Kosteus- ja mikrobivaurioituneiden rakennusten korjaus julkaistiin suomeksi lokakuussa 2019 ja ruotsiksi tammikuussa 2020. Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) koordinoima Kansallinen sisäilma ja terveys -ohjelma on julkaissut ohjeita ja tutkimustietoon pohjautuvia katsauksia sisäilmaongelmiin sekä niiden korjaamiseen ja välttämiseen liittyen.
 - o Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen koordinoimassa Kansallinen sisäilma ja terveys -ohjelmassa tuotetaan myös ohjeistusta sisäilmaongelmien ehkäisyyn liittyen.
- Lisätään korjausrakentamisen osaamista tarvittaessa täydennyskoulutuksin. /OKM, (TEM)
 - o OKM on toteuttanut sisäilma-alan osaamiskartoituksen, jossa selvitettiin rakennusalaalla sekä kuntien kiinteistö- ja rakentamistehtävissä toimivien ammattilaisten sisäilmaosaaminen ja tunnistettiin osaamisvajeita. Linkki [osaamiskartoitukseen](#)
 - o Koulutuksen tuottaman sisäilmaosaamisen kartoitus on tarkoitus käynnistää syksyllä 2020.
 - o YM on toteuttanut hankkeen, jossa tuotettiin rakennusfysiikan koulutusmateriaalia insinöörikkoulutukseen. Koulutusmateriaali julkaistaan Terveet tilat 2028 -ohjelman nettisivuilla loppuvuonna 2020.
- Panostetaan sisäilmaongelmien ja niiden ratkaisujen tutkimukseen. /YM, STM, OKM
 - o Ministeriöt ovat osallistuneet eri tutkimusyhteisöjen hankkeisiin. YM ja STM osallistuvat mm. Aalto-yliopiston koordinoimaan hankkeeseen Liikuntatilojen sisäilman ja sisäympäristön laatu ja mahdolliset vaikutukset työntekijöiden hyvinvointiin ja terveyteen (LIIKU-hanke).
 - o Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen koordinoima Kansallinen sisäilma ja terveys -ohjelma on käynnissä. Ohjelma toteuttaa osaltaan Terveet tilat 2028 -ohjelman terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen -osiota.

- Laajennetaan terveystarkastajien ja työsuojeluviranomaisten toimivaltuuksia korjauksiin velvoittamisessa. /STM
 - o Toimivaltuuksia tarkastellaan käynnissä olevan terveydensuojelulain ja asumisterveysasetuksen päivitystarpeen arvioinnin yhteydessä. Arviointi tehdään virkatyönä. Samalla tarkastellaan myös työsuojeluvalvontaan liittyvä rajapinta.
- Tuodaan kuntotarkastustoiminta lainsäädännön piiriin ja asetetaan kuntotarkastajille pätevyysvaatimukset. /YM, STM, OKM, (TEM, OM)
 - o Käynnissä olevassa valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoimintaa tukevassa VN TEAS -hankkeessa SisäTuki Sisäilmasta kärsivien auttaminen ja tukeminen tuotetaan tietoa, miten asuntokaupan kuntoarviointikäytännöt toimivat sisäilmaongelmien havaitsemisessa ja ongelmien ehkäisemisessä ja onko tarvetta asuntokaupan kuntoarviointiin liittyvälle velvoittavalle uudelle lainsäädännölle. Tätä tietoa voidaan hyödyntää arvioitaessa jatkotoimenpiteiden tarvetta. Hanke valmistuu toukokuussa 2021.

Sisäilmaongelmista kärsivien auttaminen

- Selvitetään, millaista apua ja tukea homeloukkuun jääneet tarvitsevat. /VNK, YM, STM, OKM
 - o Käynnissä on valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoimintaa tukeva VN TEAS -hanke SisäTuki Sisäilmasta kärsivien auttaminen ja tukeminen, jossa selvitetään näitä asioita. Hanke valmistuu toukokuussa 2021.
 - o Sisäilmaongelmatilanteiden selvittämisen tukemiseksi ympäristöministeriö on antanut korjausavustuksista säädetyn valtioneuvoston asetuksen muutoksen, jonka mukaisesti tammikuusta 2020 alkaen kosteus- ja mikrobivaurioituneen tai muutoin sisäilmaongelmaisen asuinrakennuksen tai asunnon kuntotutkimuksiin ja tällaisen asuinrakennuksen tai asunnon perusparannuksen suunnitteluun voidaan myöntää korjausavustusta.
- Selvitetään, voiko valtio tukea rakennusten sisäilmaongelmien korjaamista ja puhtaiden asuntojen rakentamista sisäilmasta sairastuneille. /YM, STM?
 - o Käynnissä on valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoimintaa tukeva VN TEAS -hanke SisäTuki Sisäilmasta kärsivien auttaminen ja tukeminen, jossa tuotetaan tähän asiaan liittyvää tietoa päätöksenteon tueksi.
 - o Sisäilmaongelmatilanteiden selvittämisen tukemiseksi ja sisäilmaongelmien korjausten parantamiseksi ympäristöministeriö on antanut korjausavustuksista säädetyn valtioneuvoston asetuksen muutoksen, jonka mukaisesti tammikuusta 2020 alkaen kosteus- ja mikrobivaurioituneen tai muutoin sisäilmaongelmaisen asuinrakennuksen tai asunnon kuntotutkimuksiin ja tällaisen asuinrakennuksen tai asunnon perusparannuksen suunnitteluun voidaan myöntää korjausavustusta.
- Selvitetään, onko tarvetta vahvistaa sisäilmaongelmaisen talon ostajan oikeusturvaa velvoittavalla lainsäädännöllä. /YM, OM
 - o Käynnissä olevassa valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoimintaa tukevassa VN TEAS -hankkeessa SisäTuki Sisäilmasta kärsivien auttaminen ja tukeminen selvitetään, mitkä ovat merkittävimmät asuntokauppaan liittyvät ongelmat sisäilmaongelmien yhteydessä ja miten nykyllä lainsäädäntö toimii asuntokauppaan liittyvissä sisäilmaongelmissa ja onko lainsäädännössä muutostarpeita. Hankkeessa on tavoitteena selvittää, onko syytä vahvistaa ostajan ja/tai myyjän oikeusturvaa erityisesti velvoittavalla lainsäädännöllä ja mitä muita keinoja siihen olisi käytettävissä. Hanke valmistuu toukokuussa 2021.
- Selvitetään yksityisten omistamien asuinrakennusten korjausavustusten tarpeellisuus ja reunaehdot. Investointirahan myöntämisen edellytyksenä on todettu sisäilmaongelma. /YM
 - o Käynnissä on valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoimintaa tukeva VN TEAS -hanke SisäTuki Sisäilmasta kärsivien auttaminen ja tukeminen, josta voidaan saada lisätietoja aihepiiriin liittyen. Hanke valmistuu toukokuussa 2021.

3.6.2 Sosiaaliturvan uudistaminen

Tavoite 3 Eriarvoisuuden vähentäminen

Keinot

Selkiytetään sosiaaliturvaa

- Selvitetään sisäilmasta sairastuneiden tilanne siten, että sisäilman vuoksi työkyvyttömät ja työpaikkakyvyttömät eivät jää ilman toimeentuloa. /STM
 - o Toimeentuloon liittyvät asiat käsitellään sosiaaliturvan kokonaisuudistuksen yhteydessä.
 - o Hoitoon liittyviä asioita kehitetään THL:n koordinoimassa Kansallinen sisäilma ja terveys -ohjelmassa.

Lisätietoja

Katja Outinen
Johtava asiantuntija, hankejohtaja
VNK/Strategiaosasto, Terveet tilat 2028
katja.outinen@vnk.fi

Liite 6 Määrärahat, määrärahan jaon periaatteet ja alustava jakoehdotus 2021

Määrärahat, momentti 23.01.25

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Kehykset	-	500 000 €	1,5 milj. €	1,5 milj. €	1,5 milj. €	1,5 milj. €	1,5 milj. €
Talousarvio/ lisätalousarvio	500 000 € (LTAE)	860 000 € (TAE)	1,5 milj. €	1,5 milj. €			

Määrärajan jaon periaatteet

Määrärahaa voidaan käyttää Terveet tilat 2028 -toimenpideohjelman toimeenpanoon, kun hanke tai toimenpide tai henkilötyö

- **sisältyy** valtioneuvoston periaatepäätökseen Terveet tilat 2028 -toimenpideohjelmasta (valtioneuvostotasoisuus),
- **toteuttaa** Terveet tilat 2028 -toimenpideohjelman tavoittelemaa **muutosta** julkisten rakennusten sisäilmaongelmien ratkaisemiseksi ja käyttäjien kokemukset ja terveyden huomioon ottavaksi (tukee muutosprosessia); ja
- **vaikuttaa** laajemmalle kuin yhden ministeriön toimialalle (horisontaalisuus).

Ministeriöt toteuttavat toimenpidealueilla lukuisia Terveet tilat 2028 -toimia. Koska kyse on toimintatapojen muutoksesta, uusien asenteiden ja käytäntöjen kehittämisestä ja vakiinnuttamisesta horisontaalisesti, VNK:lla on koordinoiva, muutosta tukeva hankejohtajuus.

Toimet voidaan rahoittaa kokonaan tai osin yhteiseltä Terveet tilat 2028 -momentilta. Mikäli yhteisen momentin määräraha on osa toimenpiteen kokonaisrahoitusta, muu osa voi tulla ministeriön pääluokan määrärahoista tai muista järjestelyistä.

KEHYKSET

Vuosina 2020–2024 kehysvaraus Terveet tilat 2028 momentille 23.01.25, 1,5 milj. €/vuosi

MÄÄRÄRAHAN JAKOESITYS 2021

Jako	TT2028-sihteeristön jakoehdotus (€)	Ministeriön oma ehdotus (€)	Selite jako-osuudelle tai sen osalle (ml. arvio aiemmilta vuosilta siirtyvästä määrärahasta)
VNK	264 000	250 000 - 300 000	
YM	258 000	250 000	
STM	628 000	600 000 - 800 000	
OKM	350 000	350 000 - 400 000	
Yhteensä	1 500 000	1 450 000 - 1 750 000	

Tiedossa olevat suuret määrärahatarpeet v. 2021 - 2022

- Terveet tilat 2028 -toimintamallin käyttöönotto kunnissa ja vakiinnuttaminen kiinteistönpitoon; koko ohjelma tukee tätä rakenteellista muutosta (toimenpide 1.2)
- toimintamallista viestiminen, ohjelman tunnettuuden lisäys (toimenpidealue 2)
- ilmastomuutokseen varautuminen rakentamisessa, jotta myös tulevaisuudessa julkiset rakennukset ovat rakenteiltaan ja tiloiltaan terveellisiä ja turvallisia
- joustavat, muunneltavat, monikäyttöiset ja turvalliset oppimistilat (toimenpide 4.1.4)

- terveydellisen merkityksen ja altistumisen arvioinnin kehittäminen sekä työ- ja toimintakyvyn tuen kehittäminen (oppilaat ja työntekijät)
- terveydenhuollon koulutus ja tiedon lisääminen
- hyödynnetään kansallisia rekistereitä terveyshaittoihin liittyvän viestinnän, koulutuksen ja toimenpiteiden tueksi

Määrärahan jako vuodelle 2020

Terveet tilat 2028 momentin 23.01.25 määrärahataso on TAE2020 eduskuntakäsittelyn jälkeen 1,5 milj. €

Jako	Määrärahaosuus
VNK	300 000
YM	235 000
STM	585 000
OKM	380 000
Yhteensä	1 500 000

VN TEAS -hanke Sisäilmaongelmasta kärsivien auttaminen ja tukeminen, SisäTuki, 200 000 €, 2019-2021
 VN TEAS -hanke Sisäilmakorjausten investointipäätökset ja priorisointitarpeet kuntien päätöksenteossa, SisäPri, 300 000 €, 2019–2021

Määrärahan jako vuodelle 2019

Terveet tilat 2028 momentin 23.01.25 määrärahataso on TAE2019 eduskuntakäsittelyn jälkeen 860 000 €

Jako	Määrärahaosuus	Selite
VNK	125 000 €	
YM	125 000 €	
STM	435 000 €	(275 000 € + 160 000 € lisäys eduskuntakäsittelyn aikana)
OKM	175 000 €	
Yhteensä	860 000 €	

YM ja OKM ilmoittivat käyttävänsä ministeriönsä omista määrärahoista sen vastuulla olevien Terveet tilat 2028 –toimien toimeenpanoon.

VN TEAS –hanke SisäTuki Sisäilmaongelmasta kärsivien auttaminen ja tukeminen, 200 000 €, 2019-2021

VN TEAS -hanke SisäPri Sisäilmakorjausten priorisointi kuntien päätöksenteossa, 300 000 €, 2019–2021

Vuosi 2018

Terveet tilat 2028 momentin 23.01.25 määrärahataso on 500 000 € ja VN TEAS -rahojen varaus 100 000 €

Jako	Määrärahaosuus	Selite
VNK	100 000 €	
YM	100 000 €	
STM	300 000 €	
OKM	-	toimet ministeriön omista määrärahoista
Yhteensä	500 000 €	

YM ilmoitti käyttävänsä lisäksi sen vastuulla olevien Terveet tilat 2028 -toimenpiteiden toteuttamiseen ministeriön omia määrärahoja.

VN TEAS -hanke SisäNyt nykytilaselvitys, 100 000 €, 10/2018–10/2019

Liite 7 Ohjelman linjaukset v. 2021 - 2022

1. Terveet tilat -toimintamallin jatkokehitys ja soveltaminen kunnissa

- o Vuoropuhelua kuntien kanssa toimintamallista
- o Kerätään edelleen kuntien hyviä käytäntöjä sisäilmatilanteiden hoidosta, kiinteistökannan hallinnasta ja ennakoivasta kiinteistönpidosta, tuotetaan konkreettisia hyviä käytännöt -esimerkkejä (esim. tilojen iltakäyttö, koulujen kesäkorjaukset, vuodenajan vaikutus rakentamisen kosteusturvallisuuteen ja aikatauluun jne.)
- o Toimintamallin vaikuttavuuden arviointi (miten toiminta ja sisäilmatilanteiden määrä muuttuu kunnassa toimintamallin käyttöönoton myötä)

2. Kootaan Kuntien Terveet tilat -verkosto

- o Kuntia pyydetään ilmoittamaan yhteyshenkilö(t) verkostoon, kirje kuntiin lähetetään 11/2020
- o Verkostossa keskustellaan toimintamallista ja kehitetään sitä yhdessä kuntien kanssa
- o Kuntien viranhaltijat ovat toivoneet mm. lisää työpajoja ja keskustelumahdollisuuksia, joissa voidaan jakaa ajatuksia, keskustella käytännön esimerkeistä jne.

3. Lisätään ohjelman tunnettuutta

- o Lisätään ohjelman näkyvyyttä ja tunnettuutta
- o Toteutetaan ohjelman vaikuttavuuden arviointi

4. Terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen

- o Altistumisen arvioinnin ja terveydellisen merkityksen kehittäminen
- o Terveydenhuollon koulutus ja tiedon lisääminen
- o Työ- ja toimintakyvyn tuen kehittäminen sisäilma-asioihin liittyen